

Ngày 24/8/1945: Tổng khởi nghĩa giành chính quyền ở Hà Nam, Quảng Yên, Đắk Lắk, Gò Công

07:49 24/08/2025

Tại Hà Nam, ngày quyền đầu hàng tại Phủ Lý, trao lại chính quyền cho cách mạng. Tại Quảng Yên, Ủy ban Cách mạng lâm thời tỉnh đã ra mắt nhân dân. Khí thế đấu tranh giành chính quyền sôi nổi, lan tỏa khắp các địa phương, chiến thắng tại tỉnh lỵ Quảng Yên đã cổ vũ lực lượng cách mạng, nhân dân các địa phương tiếp tục vùng lên.

Bưu điện Hòn Gai (nay là vị trí Bưu điện tỉnh Quảng Ninh) từng là trụ sở của Việt Minh sau khi ta giành chính quyền ở Hòn Gai ngày 24/8/1945. (Ảnh: Tư liệu Bảo tàng tỉnh Quảng Ninh)

Tại Phú Yên, cuộc đấu tranh khởi nghĩa của nhân dân bắt đầu từ ngày 20/8/1945 cho đến ngày 24/8/1945, chính quyền cách mạng giành được thắng lợi hoàn toàn ở tỉnh lỵ.

Tại Đắk Lắk, buổi chiều trên sân vận động thị xã, cuộc mít-tinh giành chính quyền diễn ra trước sự chứng kiến của hơn 3.000 nhân dân thuộc mọi giai cấp,

dân tộc (Êđê, Mnông, Kinh...) và khoảng 500 tự vệ các đồn điền, lính bảo an.

Đây là cuộc tập hợp biểu dương lực lượng của các tầng lớp nhân dân đến hoan nghênh và chào mừng chính quyền cách mạng tỉnh. Đại diện của Việt Minh lên lễ đài, nhân danh cách mạng tuyên bố xóa bỏ chế độ thống trị của Nhật và tay sai, tuyên bố thành lập chính quyền cách mạng.

Trụ sở Ủy ban khởi nghĩa tỉnh Đắk Lắk năm 1945. (Ảnh tư liệu của Bảo tàng Đắk Lắk)

Đồng thời, kêu gọi đồng bào các dân tộc, công nhân, nông dân, viên chức, học sinh và toàn thể nhân dân trong tỉnh quyết tâm bảo vệ chính quyền, giữ gìn độc lập, ủng hộ chính quyền cách mạng, tích cực tham gia xây dựng cuộc sống mới.

Sân vận động thị xã vang dậy các khẩu hiệu: “Việt Nam hoàn toàn độc lập”, “Hoan hô Việt Minh”, “Hoan hô chính quyền cách mạng”. Cuộc khởi nghĩa giành chính quyền của nhân dân các dân tộc tỉnh Đắk Lắk thành công rực rỡ, Cờ đỏ sao vàng tung bay trước khán đài, đồ rực cả sân vận động, cùng với hàng trăm lá cờ khác tung bay trước các công sở, đường phố.

Tại Sài Gòn, 18 giờ, Ủy ban Khởi nghĩa của Xứ ủy Nam Kỳ phát lệnh khởi nghĩa.

Chấp hành lệnh của Ủy ban Khởi nghĩa, từ 20 giờ, các đội Thanh niên Tiền phong xung kích gồm hàng nghìn đội viên ưu tú, đa số là đoàn viên Tổng công đoàn mà nòng cốt là các đảng viên cộng sản, được vũ trang triển khai lực lượng

đánh chiếm các cơ sở trọng yếu trong thành phố như: Kho bạc, Nhà máy đèn, Nhà máy nước, Sở Bưu điện, Dinh Thống đốc Nam Kỳ, Sở Chữa cháy, Sở Công an, các đầu cầu vào Sài Gòn, các chốt cảnh sát, các vùng lân cận trại lính Nhật, khu Pháp kiều, khu vực trại lính Pháp...

Lao 3 và lao 4 - nơi giam giữ tù chính trị tại Nhà đày Buôn Ma Thuột.
(Ảnh tư liệu của Bảo tàng Đắk Lắk)

Trong lúc các đội xung kích chiếm các công sở thì thanh niên, công nhân có vũ trang trên các xe cam-nhông cầm cờ chạy khắp thành phố để cổ động và phòng ngừa bọn lưu manh, phản động. 22 giờ, tất cả bộ máy cai trị của chính quyền bù nhìn trong thành phố đã về tay cách mạng, trừ Dinh Toàn quyền, cảng hải quân, Đông Dương ngân hàng, sân bay Tân Sơn Nhất vì Nhật không chịu nhượng bộ. Khâm sai Nguyễn Văn Sâm bị bắt tại Dinh Khâm sai lúc 22 giờ cùng ngày.

Đến đêm, một kỳ đài ghi tên các ủy viên Ủy ban Hành chính lâm thời Nam Bộ được dựng lên tại ngã tư Đại lộ Bông (Bonnard) - Sác-nê (Charner). Cũng từ nửa đêm, hàng chục vạn quần chúng, nhân dân từ các vùng ngoại thành Bà Điểm, Hóc Môn, Bình Đông, Bình Xuyên, Chợ Đệm... từ các tỉnh Gia Định, Chợ Lớn, Tân An, Biên Hòa, Thủ Dầu Một, Mỹ Tho, với băng cờ, gậy gộc, dao găm, giáo mác, súng... ồ ạt tiến vào thành phố Sài Gòn. Cả thành phố vang lên những tiếng hát, tiếng hô khẩu hiệu: "Đả đảo Khâm sai Nguyễn Văn Sâm", "Chính quyền về tay Việt Minh", "Việt Minh độc lập muôn năm" ...

Tại Gò Công, gần 30.000 người từ các xã kéo về tỉnh lỵ Gò Công biểu dương lực lượng. Đồng chí Nguyễn Văn Côn thay mặt Ủy ban Dân tộc giải phóng lâm thời tỉnh Gò Công tuyên bố chính quyền thuộc về nhân dân, cách mạng thành công.

Theo Báo Nhân Dân